

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego

A. Główny cel realizacji doradztwa zawodowego w szkole policealnej

Celem doradztwa zawodowego w szkole policealnej jest przygotowanie uczniów/słuchaczy do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

B. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w Policealnej Szkole Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej są kierowane do dwóch grup adresatów:

- uczniów i słuchaczy,
- nauczycieli,

Przykłady działań kierowanych do uczniów/słuchaczy:

- prowadzenie spotkań związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- motywowanie uczniów/słuchaczy do opracowywania i aktualizowania własnego „portfolio”;
- udzielanie wskazówek w procesie przygotowania teczek „portfolio”;
- wprowadzanie elementów działań związanych z doradztwem zawodowym na zajęciach przedmiotowych;
- organizowanie praktyk zawodowych w ramach zajęć edukacyjnych;
- upowszechnianie informacji o dodatkowych szkoleniach, kursach zawodowych i innych możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- organizowanie spotkań z rekruterami, przedsiębiorcami, doradcami zawodowymi, przedstawicielami instytucji rynku pracy i uczelni wyższych;
- upowszechnianie informacji o targach edukacyjnych i zawodowych;
- przekazywanie informacji na temat różnorodnych kursów, szkoleń, warsztatów;
- organizowanie wyjść na targi edukacyjne i targi pracy;
- upowszechnianie dobrych praktyk absolwentów szkoły w zakresie planowania i realizacji kariery zawodowej;
- udostępnianie różnych źródeł informacji dotyczących możliwości planowania kariery edukacyjno-zawodowej;

- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie;
- kreowanie sytuacji umożliwiających poznanie własnych zasobów przez uczniów/słuchaczy – np. poprzez wykorzystywanie aktywizujących form i metod pracy na zajęciach lub organizowanie szkolnych akcji;

Przykłady działań kierowanych do opiekunów (wychowawców), nauczycieli, specjalistów:

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- umożliwianie udziału w lekcjach otwartych i koleżeńskich;
- umożliwianie samokształcenia i samodoskonalenia;
- organizowanie wizyt studyjnych w przedsiębiorstwach;
- udostępnianie zasobów z zakresu doradztwa zawodowego.

Doradztwo zawodowe dla uczniów/słuchaczy jest realizowane:

- podczas zajęć związanych z zawodem, w którym uczeń/słuchacz się kształci;
- prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i opiekunów semestrów m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z opiekunami semestrów oraz innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, opiekunów, nauczycieli)
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. dni otwarte, tydzień umiejętności zawodowych) lub poza nią (np. targi edukacyjne, targi pracy).

Idea doradztwa zawodowego dla uczniów/słuchaczy uwzględnia perspektywę całościowego uczenia się w kontekście skutecznego funkcjonowania na rynku pracy. Jest ono realizowane w formie grupowej i indywidualnej. Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym skierowanych do rodziców oraz nauczycieli także odbywa się w obu tych formach.

C. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W Policealnej Szkole Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, opiekunowie semestru, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści: doradca zawodowy.

Poniżej przedstawiono zakres działań w zakresie doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole i instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze;

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów/słuchaczy;
- pomaga uczniom/słuchaczom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- wspiera nauczycieli, opiekunów semestrów, specjalistów w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów/słuchaczy;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów/słuchaczy i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z opiekunami semestru, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego celem realizacji doradztwa zawodowego.

Opiekunowie semestru (wychowawcy):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów/słuchaczy;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami/słuchaczami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- wskazują uczniom/słuchaczom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w ramach doradztwa zawodowego;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów/słuchaczy;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami/słuchaczami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Zależnie od koncepcji pracy Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Morawicy zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać zmianom.

D. Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych dla uczniów/słuchaczy. Uczniowie/słuchacze mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne np. w szkolnym centrum multimedialnym lub bibliotece. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów/słuchaczy.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów/słuchaczy, dla nauczycieli (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);

- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart, ścienna, magnetyczna).

E. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, także dla szkół policealnych, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do dwóch grup adresatów: uczniów/słuchaczy i nauczycieli.

Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Biblioteki pedagogiczne:

- udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Kierownik kształcenia praktycznego:

- organizowanie praktyk zawodowych dla słuchaczy;
- przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie
- współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej oraz obserwatoria rynku pracy:

- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- udzielanie porad i konsultacji dla uczniów/słuchaczy;
- współorganizowanie różnych przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;

- prowadzenie usługi doradztwa zawodowego na odległość;
- udzielanie porad dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- udostępnianie ofert pracy w kraju i za granicą;
- udostępnianie publikacji m.in. o sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych np. dotyczących sytuacji na rynku pracy lub dotacji na założenie działalności gospodarczej (dla uczniów/słuchaczy, nauczycieli).

Stowarzyszenia branżowe:

- udzielanie informacji o istniejących firmach i potencjalnych pracodawcach w danej branży.

Pracodawcy:

- współorganizowanie praktycznej nauki zawodu dla uczniów/słuchaczy;
- zatrudnianie absolwentów;

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- tworzenie sieci doradców zawodowych;
- opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego; przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);
- prowadzenie platformy Moodle z informacjami, zasobami z zakresu doradztwa zawodowego.

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych;
- organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie ucznióm/słuchaczóm zdobycia doświadczenia zawodowego;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

Inne:

- podmioty, które mogą być partnerami w realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego, np. klastry edukacyjne, fundacje, stowarzyszenia, organizacje pracodawców.

W zależności od specyfiki szkoły, jej potrzeb i możliwości, a także otoczenia społeczno-gospodarczego szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu doradztwa zawodowego.

F. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym

Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w szkole policealnej. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ proponuje się przygotowanie rocznego planu realizacji działań doradczych. W rocznym planie powinny znaleźć się następujące elementy:

- rodzaj działania/tematyka zajęć;
- metody i formy realizacji;
- odbiorcy;
- realizatorzy i sojusznicy;
- terminy;
- uwagi do realizacji i komentarze.

Roczny plan jest opracowywany przez:

- zespół ds. doradztwa zawodowego;
- doradcę zawodowego;
- radę pedagogiczną.

W tej kwestii szkoła wybiera najkorzystniejszy w swoich realiach sposób pracy nad planem.

G. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Rada pedagogiczna jest informowana o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny w formie sprawozdania.

Załącznik

Słownik pojęć

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe* art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych oraz zawodowych.

Uczeń - w Policealnej Szkole Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w Morawicy.

Słuchacz - w Policealnej Szkole dla Dorosłych w Morawicy.

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.